

STANOWISKO
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

z dnia 26 września 2022 r.

w sprawie podjęcia działań na rzecz poprawy sytuacji finansowej w Wojewódzkich Ośrodkach Ruchu Drogowego oraz propozycji rozwiązań systemowych regulujących poziom opłat za organizację i przeprowadzanie egzaminów państwowych dotyczących uzyskania uprawnień do kierowania pojazdami

I. Przedstawienie problemu dotyczącego pogarszającej się sytuacji finansowej Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego.

Egzaminowanie osób chcących uzyskać uprawnienie do kierowania pojazdami jest zadaniem zleconym administracji rządowej realizowanym przez samorządy województw. W tym celu powołane zostały w kraju Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego. Nadzór nad ośrodkiem sprawuje Zarząd Województwa, a nad procesem egzaminowania Marszałek Województwa. Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego mogą prowadzić działalność gospodarczą. Wszystkie obszary działania ośrodków są finansowane wyłącznie z pobieranych opłat i prowadzonej działalności szkoleniowej.

Należy podkreślić, że ok. 90 procent przychodów ośrodków ruchu drogowego stanowią wpływy z opłat za egzaminy na prawo jazdy, które są zarazem głównym obszarem działalności WORD. Opłaty za przeprowadzanie egzaminów w celu zdobycia uprawnień do prowadzenia pojazdów zostały ustalone w Rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 16 stycznia 2013 r. (Dz.U. z 2014 r. poz. 974 tj.) w sprawie wysokości opłat za przeprowadzenie egzaminu państwowego oraz stawek wynagrodzenia związanych z uzyskiwaniem uprawnień przez egzaminatorów. Odzwierciedlały one wartość przychodów gwarantujących finansowanie głównej działalności operacyjnej, którą są egzaminy państwowe. Na przestrzeni lat 2013 – 2022 obserwowany jest stały spadek ilości przeprowadzanych egzaminów, spowodowany w głównej mierze postępującym niżem demograficznym przy jednoczesnym wzroście kosztów, które generowane są poprzez realizację głównego zadania ośrodków. Składają się one na:

- wzrost kosztów eksploatacji pojazdów,
- wzrost kosztów utrzymania siedzib i placów ośrodków,
- wzrost kosztów bieżących zabezpieczających funkcjonowanie administracji ośrodków,
- wzrost poziomu wynagrodzeń.

Istotnym ograniczeniem w podstawowej działalności ośrodka jest również brak możliwości organizowania w ciągu jednego dnia pracy egzaminów w ilości większej niż wynika to z ograniczeń dla jednego egzaminatora zawartych w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, szkolenia, egzaminowania i uzyskiwania uprawnień przez egzaminatorów oraz wzorów dokumentów stosowanych w tych sprawach (Dz.U. z 2019 r., poz. 1206). Zapisy tego rozporządzenia nie uwzględniają zróżnicowanych warunków pracy poszczególnych ośrodków. Egzaminator może przeprowadzić np. na kat. B maksymalnie 9 egzaminów praktycznych, a w sytuacji, gdy wynik części z nich jest negatywny, jego czas pracy nie jest efektywnie wykorzystany, co stanowi dodatkowy koszt wynikający z konieczności wypłaty pełnego wynagrodzenia przy braku możliwości wykorzystania jego uprawnień do egzaminowania kolejnej osoby.

W rezultacie powstałej sytuacji ekonomicznej przeważająca liczba ośrodków w kraju odnotowuje straty finansowe związane z realizowaniem zadań ustawowych. Co najmniej od kilku lat roczne sprawozdania finansowe sporządzane przez ośrodki i przedstawiane nadzorującym je samorządom województw zawierają dane potwierdzające ujemny wynik finansowy. Strata ta pokrywana jest najczęściej kosztem nakładów na odtwarzanie majątku ośrodka (amortyzacji) lub z pieniędzy zgromadzonych na lokatach utworzonych z dochodów we wcześniejszych latach. Taka sytuacja ekonomiczna powoduje drastyczne ograniczenie środków finansowych przeznaczanych na bezpieczeństwo ruchu drogowego. Ośrodki nie mają również realnych możliwości zabezpieczenia finansów poprzez inne formy aktywności gospodarczej, gdyż wtedy mogłoby być zagrożone prawidłowe wykonywanie zadań ustawowych.

II. Propozycje zmian doraźnych oraz systemowych

Przywrócenie względnej równowagi finansowej w bieżącej działalności ośrodków zapewni wykorzystanie przez Ministra Infrastruktury uprawnienia do określenia kwot opłat za egzaminy w maksymalnej wysokości, zapisanych w art. 66 ust. 1 pkt 6 a-c ustawy o kierujących pojazdami. Wydanie w drodze rozporządzenia wysokości nowych, maksymalnych opłat za organizację i przeprowadzanie egzaminów państwowych wymaga podjęcia przez Ministra Infrastruktury inicjatywy w zakresie zmiany wydanego w 2013 r. rozporządzenia.

Działanie to będzie jednak tylko półśrodkiem zapewniającym wzrost przychodów ośrodków w bieżącej perspektywie czasowej.

Stabilne źródło finansowania ośrodków ruchu drogowego może zapewnić wprowadzenie do przepisów ustawy o kierujących pojazdami mechanizmu, przy pomocy którego poziom opłat za przeprowadzanie egzaminu mógłby być regulowany wskaźnikowo przy użyciu wiarygodnych danych statystycznych. Takim wskaźnikiem jest np. udział poszczególnych stawek opłat za egzaminy różnych kategorii prawa jazdy w kwocie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez nagród z zysku w 2013 roku, w którym to wprowadzono aktualnie obowiązujące opłaty. Uzyskany w ten sposób wskaźnik byłby użyty do określenia opłat w kolejnych latach poprzez jego pomnożenie przez wysokość miesięcznego wynagrodzenia (bez nagród) w sektorze przedsiębiorstw, ogłaszanego przez GUS w czwartym kwartale każdego roku.

W opinii Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego dalsza zwłoka w podjęciu proponowanych działań spowoduje powstanie istotnych problemów w funkcjonowaniu przeważającej liczby ośrodków ruchu drogowego w Polsce, a to przełoży się na ograniczenie dostępu obywateli do realizowania ich praw do uzyskania uprawnień do kierowania pojazdami, ograniczenia możliwości zdobywania kwalifikacji oraz utrudnień w realizowaniu obowiązków wynikających z zatrudnienia.

Otrzymują:

Minister Infrastruktury